

УДК 330.3:622.12

ЕКСПЕРТНА ОЦІНКА НАПРЯМІВ РОЗВИТКУ ГІРНИЧО-ЗБАГАЧУВАЛЬНИХ КОМБІНАТІВ

О. Г. Вагонова, д. е. н., проф., ДВНЗ «Національний гірничий університет»

Н. М. Романюк, асистент, ДВНЗ «Національний гірничий університет»,

romnat07@rambler.ru

Методологія дослідження. Результати отримані за рахунок застосування методів: математичної статистики – для оцінки відповідей експертів стосовно впливу факторів внутрішнього і зовнішнього середовища на результати господарювання гірничо-збагачувальних комбінатів, експертних оцінок – для визначення сильних та слабких сторін комбінатів, узагальнення – для встановлення пріоритетних напрямів розвитку комбінатів.

Результати. Оцінено ефективність функціонування гірничо-збагачувальних комбінатів за низкою параметрів: конкурентоспроможність продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках, прибуток, рентабельність, виробничий та інноваційний потенціал тощо.

Досліджено впливовість факторів внутрішнього і зовнішнього середовища на розвиток гірничо-збагачувальних комбінатів. Виявлено найбільш вагомі фактори, основними з яких є собівартість, конкурентоспроможність продукції та платоспроможність комбінату. Показано, що найменший ступінь впливу мають сезонність збуту та загроза екологічного впливу.

Визначено сильні сторони гірничо-збагачувальних комбінатів: досвід роботи з підприємствами на світових ринках, можливість збільшення виробничих потужностей, конкурентоспроможність продукції на вітчизняному ринку тощо. Слабкими сторонами комбінатів є високий рівень зносу устаткування, повільне впровадження інноваційних технологій. На підставі встановлених сильних та слабких сторін гірничо-збагачувальних підприємств сформульовані пріоритетні напрями їх розвитку.

Новизна. У ході експертного опитування стосовно напрямів подальшого розвитку гірничо-збагачувальних комбінатів встановлено, що більшість респондентів визначають можливість розвитку комбінатів шляхом модернізації та введення в експлуатацію додаткового технологічного устаткування, розробки

та впровадження інвестиційних проектів, спрямованих на підтримання та збільшення виробничої потужності кар'єру.

Практична значущість. Оцінка впливовості факторів середовища господарювання на розвиток гірничо-збагачувальних комбінатів, встановлення їх сильних та слабких сторін, що визначають загрози та можливості, дозволить більш ґрунтовно формувати напрями розвитку комбінатів.

Ключові слова: розвиток, ефективність, гірничо-збагачувальний комбінат, метод експертної оцінки, фактор, внутрішнє і зовнішнє середовище.

Література

1. Раєвська О. В. Управління розвитком підприємства: методологія, механізми, моделі : [монографія] / О. В. Раєвська – Харків : Видавничий дім «ИНЖЕК», 2006. – 496 с.
Raevneva O. *Upravlinnya rozvitkom pidpriemstva: metodologiya, mehanizmy, modeli* [Management of enterprises : methodology, mechanisms, models] : [monograph] / O. Raevneva – Kharkiv : Vidavnichiy dim «INJEK», 2006. – 496 p.
2. Механізм забезпечення розвитку підприємств: еколого-економічний аспект : [монографія] / В. М. Хобта, У. В. Лаврик, О. Ю. Попова, О. Ю. Шилова; ДВНЗ «Донецький національний технічний університет». ННІ «Вища школа економіки та менеджменту». – Донецьк, 2009. – 275 с.
Mehanizm zabezpechennya rozvytku pidpriemstv: ekologo-economichniy aspekt [The mechanism of enterprise development: ecological and economic aspects] : [monograph] / V. Hobta, U. Lavric, O. Popova, O. Shilova; SHEI «Donetsk National Technical University». NNI «Vischa shkola economici ta menedgmentu». – Donetsk, 2009. – 275 p.
3. Варава Л. М. Методологія стратегічного управління гірничодобувними підприємствами : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. екон. наук : спец. 08.00.04 – Економіка та управління підприємствами (добувна промисловість) / Л. М. Варава. – Донецьк, 2007 – 35 с.
Varava L. *Metodologiya strategichnogo upravlinnya girnychovydobuvnymu pidpriemstvamy* [Methodology for strategic management of mining companies] : avtoref. dis. na zdobuttya nauk. stupenya doct. econ. nauk : spets. 08.00.04 – Economica ta upravlinnya pidpriemstvami (dobuvna promislovist) / L. Varava. – Donetsk, 2007 – 35 p.
4. Афанасьєв Є. В. Модельовання стратегії розвитку гірничорудних підприємств з урахуванням ризику : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. екон. наук : спец. 08.00.11 – Математичні методи, моделі та інформаційні технології в економіці / Є. В. Афанасьєв – Київ, 2007 – 34 с.
Afanasyev E. *Modelyuvannya strategiyi rozvytku girnychorudnykh pidpriemstv z urakhuvannyam ryzyku* [The modeling strategy of mining companies based on risk] : avtoref. dis. na zdobuttya nauk. stupenya doct. econ. nauk : spets. 08.00.11 – Matematichni metody, modeli ta informatsiyi tehnologii v economitsi / E. Afanasyev – Kyiv, 2007 – 34 p.
5. Шишова І. В. Формування стратегії стійкого функціонування гірничо-металургійного комплексу : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.03 - економіка та управління національним господарством / І. В. Шишова – Харків, 2010 – 24 с.
Shyshova I. V. *Formuvannya strategiyi stiykogo funktsionuvannya girnycho-metalurgiyynogo kompleksu* [Forming a strategy for sustainable functioning of the mining and metallurgical complex] : avtoref. dis. na zdobuttya nauk. stupenya kand. econ. nauk : spets. 08.00.03 – Economica ta upravlinnya natsionalnym gospodarstvom / I. Shishova – Kharkiv, 2010 – 24 p.
6. Бушенко І. А. Анкетный опрос как общение социолога с респондентом / И. А. Бушенко. – М. : Высшая школа, 1989. – 176 с.
Bushenko I. *Anketniy opros kak obshcheniye sotsiologa s respondentom* [Questionnaire survey as communication sociologist with the respondent] / I. Bushenko. – M. : Vysshaya shkola, 1989. – 176 p.
7. Методы сбора информации в социологических исследованиях. Кн. 1. Социологический опрос / В. Г. Андреевков, В. Д. Войнова, В. П. Гайдис, Б. З. Докторов и др. – М. : Наука, 1990. –

231 с.

Metody sbora informatsiyi v sotsiologicheskikh issledovaniyakh [Methods of information gathering in sociological research] Кн. 1. Sotsiologicheskii opros / V. Andreenko, V. Voinova, V. Gaidis, B. Doktorov I dr. – М. : Nauka, 1990. – 231 p.

8. Ноэль Э. Массовые опросы. Введение в методику демоскопии / Э. Ноэль. – М. : Прогресс, 1978. – 381 с.

Noel E. *Massovye oprosy. Vvedenie v metodiku demoskopii* [Mass surveys. Introduction to the methodology Demoscopy] / E. Noel. – М. : Progress, 1978. – 381 p.

9. Михок Г., Урсяну В. Выборочный метод и статистическое оценивание / Г. Михок, В. Урсяну [пер. с рум. В.М. Остиану. Под ред. В.Ф. Матвеева]. – М. : Финансы и статистика, 1982. – 245 с.

Mikhok G., Ursyanu V. *Vyborochniy metod i statisticheskoe otsenivanie* [Sampling methods and statistical estimation] / G. Mihok, V. Ursyanu [per. s rum. V. Ostianu. Pod red. V. Matveeva]. – М. : Finansy i statistika, 1982. – 245 p.

10. Корн Г., Корн Т. Справочник по математике для научных работников и инженеров / Г. Корн, Т. Корн. – М. : Наука, 1968. – 720 с

Korn G., Korn T. *Spravochnik po matematike dlya nauchnykh rabotnikov i inzhenerov* [Mathematical handbook for scientists and engineers] / G. Korn, T. Korn. – М. : Nauka, 1968. – 720 p.